

**NOGOMETNI/FUDBALSKI SAVEZ
BOSNE I HERCEGOVINE**

NOGOMET/FUDBAL BIH

P R A V I L N I K
o sudijama i suđenju
Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH

Sarajevo, april/travanj 2024. godine

SADRŽAJ

Član

DEFINICIJE

Definicija

I OPŠTI DIO

II KOMITET I ODJEL ZA SUDIJE I SUĐENJE NS/FS BiH

III STRUČNI ORGANI

Komisije Komiteta za sudije

Panel za sprovođenje UEFA Sudijske konvencije

IV RAZVOJNI PROGRAMI U OBLASTI SUĐENJA

Ciljevi

Aktivnosti na edukaciji sudija

Edukacija i obuka elitnih sudija

Talentovane sudije

Regrutovanje i zadržavanje sudija

Mentorstvo za unapređenja suđenja

V KATEGORIZIRANJE/KATEGORIZACIJA SUDIJA

VI STICANJE ZVANJA SUDIJA

a) IV kategorija

b) III kategorija

c) II kategorija

II kategorija asistent

d) I kategorija

I kategorija asistent

VII STRUČNO USAVRŠAVANJE SUDIJA

A. Provjera teoretske spremnosti

B. Provjera fizičke spremnosti

VIII FITNES INSTRUKTOR

IX LJEKARSKI PREGLED

X OBAVEZE SUDIJA

XI ODREĐIVANJE SUDIJA

XII RANGIRANJE I PLASMAN SUDIJA

XIII LISTE SUDIJA

XIV LISTE SUDIJA SAVEZNOG STEPENA TAKMIČENJA

XV MEĐUNARODNE SUDIJE

XVI FUTSAL SUDIJE

XVII PRESTANAK SUĐENJA

XVIII INSTRUKTORI SUĐENJA

- a) Instruktor suđenja I kategorije
- b) Instruktor suđenja II kategorije
- c) Instruktor suđenja III kategorije
- d) Međunarodni Instruktor suđenja

XIX FUTSAL INSTRUKTORI SUĐENJA

- a) Instruktor suđenja I kategorije
- b) Instruktor suđenja II kategorije
- c) Instruktor suđenja III kategorije
- d) Međunarodni Instruktor suđenja

XX LISTE SAVEZNOG STEPENA TAKMIČENJA

XXI RANGIRANJE I PLASMAN POSMATRAČA SUĐENJA

XXII REAKTIVIRANJE

XXIII NAKNADE TROŠKOVA

XXIV REKLAMIRANJE SPONZORA

XXV FUNKCIONERI, TRENERI I AKTIVNI IGRAČI

XXVI PRELAZNE ODREDBE

XXVII ZAVRŠNE ODREDBE

DEFINICIJE

1. **Konfederacija:** znači grupa Asocijacija (Saveza) koju priznaje FIFA a koja pripada istom kontinentu (ili geografskoj regiji koja se može asimilirati)
2. **Izvršni odbor:** znači izvršno tijelo Asocijacije članice
3. **FIFA:** znači Međunarodna federacija fudbalskih/nogometnih asocijacija
4. **FIFA-ini Pravilnici:** znači statut, pravilnike, direktive i cirkularna pisma FIFA-e kao i Pravila igre koja izdaje Odbor Međunarodne fudbalske/nogometne asocijacije (IFAB)
5. **Fitness test:** je način testiranja fizičke spremnosti sudija. Svaka grupa sudija mora se podvrgavati specifičnim fitness testovima
6. **Međunarodna lista:** znači Lista međunarodnih sudija koju jednom godišnje objavljuje FIFA. Svaka lista važi od 1. Januara/siječnja do 31.decembra/prosinaca tekuće godine
7. **Delegat na utakmici:** znači službeno lice kojeg imenuje NS/FS BiH i kojem NS/FS BiH povjerava zadatak nadgledanja korektnosti organizacije utakmice i brine o poštivanju NS/FS BiH pravilnika i uputstava
8. **Službena lica utakmice:** znači kolektivno (zajedno) sve sudije i četvrti sudija. Po potrebi, u službena lica spadaju i dodatni 5-ti i 6-ti sudija
9. **Asocijacija Članica:** znači asocijacija koju je u članstvo FIFA-e primio Kongres FIFA-e
10. **Ekspert za mentalne pripreme:** je osoba koja sudijama pruža mentalnu podršku u pogledu svih aspekata koji okružuju igru. On Sudiji pomaže da se usredsredi na svoj zadatak i kreira ambijent u kojem će dati ono najbolje od sebe
11. **Mentor:** je osoba koja djeluje kao lični savjetodavac sudije u pogledu njegovih performansi, pripreme i eventualnih savjeta u vezi s njegovim napredovanjem u karijeri
12. **Sudija:** je osoba koja ima puno ovlaštenje za provođenje Pravila nogometne/fudbalske igre vezano za utakmicu za koju je imenovan (delegiran). Svako spominjanje sudija u ovom Pravilniku važi i za muškarce i žene kao i za asistente sudije, sudije za futsal i sudije u fudbalu/nogometu na pijesku

13. **Posmatrač suđenja:** je osoba koja ocjenjuje performanse nastupa sudija davanjem savjeta i konstruktivnih komentara kako bi pomogao razvoj sudije istovremeno koristeći i sistem davanja ocjene
14. **Komitet za sudije i suđenje:** je tijelo koje vode organizaciju sudija, odlučuje ,daje savjete i pomaže u svim pitanjima koja se odnose na suđenje i sudije
15. **Instruktor suđenja:** je osoba koja vodi instrukcije sudija, bilo na terenu ili u učionici tako što ih podučava tehničkim i taktičkim vještinama suđenja. Svako pominjanje Instruktora sudija u ovom Pravilniku takođe se odnosi i na Instruktoe fitnesa
16. **Stručni štab ekipe:** znači svi treneri, pomoćni treneri, direktori, ljekarsko osoblje (ljekari, fizioterapeuti itd.) predstavnici i ostale osobe koje je NS/FS BiH odredila (imenovala) da budu prisutni u tehničkom prostoru, a koji čine službene predstavnike kluba.
17. **Matična organizacija:** Udruženje sudija i instruktora na regionalnom nivou (kantonalni/područni/županijski nivo)

NAPOMENA: Termini koji se odnose na fizička lica važe za oba roda sudija/sudac/sutkinja. Svaki termin u jednini važi i za množinu i obrnuto.

Na osnovu člana 35. Statuta Nogometnog/Fudbalskog saveza Bosne i Hercegovine, Izvršni odbor NS/FS BiH, na sjednici održanoj dana 08.04.2024. godine, d o n o s i

P R A V I L N I K **o sudijama i suđenju** **Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH**

I OPŠTI DIO

Član 1.

Ovim Pravilnikom o sudijama i suđenju reguliše se organizovanje nogometnih/fudbalskih sudija i instruktora suđenja, utvrđuju se jedinstveno i na opći način uslovi za sticanje zvanja nogometnog sudije i instruktora suđenja, posmatrača suđenja i mentora suđenja, kategorizacije sudija, nadležnost Komiteta za sudije i suđenje Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH (u daljem tekstu: Komitet za sudije i suđenje) i njegovih organa, nadležnosti Komisija za sudije entitetskih saveza i matičnih organizacija kao i drugi odnosi koji su od značaja za sudije i suđenje.

Član 2.

Sudijska organizacija djeluje pri NS/FS BiH, kao stručna organizacija u nadležnosti Izvršnog odbora NS/FS BiH, čiji je status regulisan Statutom NS/FS BiH.

U okviru NS/FS BiH mogu djelovati udruženja nogometnih sudija i instruktora suđenja, po FIFA Pravilniku o organizovanju suđenja, uputstvu i preporukama UEFA Konvencije o edukaciji i organizovanju sudija.

Nogometne sudije i instruktori suđenja se mogu organizovati u stručno udruženje nogometnih sudija i instruktora suđenja, čija uloga je isključivo regrutacija i omasovljenje sudijskog kadra na regionalnom nivou, u saradnji sa nadležnim kantonalnim / županijskim / područnim savezom, a članstvo u udruženju je dobrovoljno.

II KOMITET I ODJEL ZA SUDIJE I SUĐENJE NS/FS BiH

Član 3.

Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH (u daljem tekstu: Komitet) čini šest članova, od kojih predsjednik i dva potpredsjednika moraju biti instruktori suđenja I kategorije, a ostali članovi moraju minimalno biti instruktori suđenja II kategorije. NS Federacije BiH predlaže četiri člana, a FS Republike Srpske predlaže dva člana, koje imenuje Izvršni odbor NS/FS BiH.

Komitetom predsjedava i radom rukovodi predsjednik komiteta. Mandati predsjednika i potpredsjednika su rotirajući obavezno svakih 16 (šesnaest) mjeseci.

Komitet odluke donosi prema odredbama Statuta i Pravilnika o radu komiteta IO NS/FS BiH.

Poslove sekretara Komiteta i stručnih organa Komiteta obavlja uposlenik Odjela za sudije NS/FS BiH.

Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa Odjelom za sudije NS/FS BiH obavlja slijedeće poslove:

- donosi program i plan rada Komiteta za sudije i suđenje,
- preduzima mjere za stvaranje kadrova za sudije i instruktore suđenja, mentore i posmatrača suđenja,
- donosi programe stručnog usavršavanja sudija, instruktora suđenja, mentora i posmatrača suđenja,
- organizuje seminare i stručno usavršavanje za sudije i posmatrača suđenja i određuje predavače na seminarima,
- priprema i donosi prijedloge svih propisa u vezi sa sudijama i suđenjem, koje usvaja Izvršni odbor NS/FS BiH,
- predlaže Izvršnom odboru NS/FS BiH liste sudija, asistenata sudija i posmatrača suđenja;
- određuje sudije za suđenje Premijer lige BiH i završnice Kup-a BiH, kao i Omladinske lige BiH,
- određuje sudije i posmatrača suđenja za prvenstvo i Kup BiH u futsal-u,
- određuje sudije i posmatrača suđenja za žensku Premijer ligu BiH i Kup BiH,
- određuje posmatrača suđenja Premijer lige BiH i završnice Kup-a BiH,
- određuje sudije za utakmice u organizaciji UEFA-e i FIFA-e,
- određuje sudije za suđenje međunarodnih prijateljskih utakmica u skladu sa FIFA pravilnikom,
- donosi uputstva za ocjenjivanje suđenja na nogometnim utakmicama,
- vrši analizu obavljanja dužnosti posmatrača suđenja u dijelu koji se odnosi na suđenje utakmica Premijer lige, Premijer futsal lige, Premijer lige žena i svih Kup takmičenja u organizaciji NS/FS BiH,
- prati suđenje sudija na utakmicama Premijer lige BiH, Prvih i Drugih liga,
- usvaja odluku o broju sudija i posmatrača suđenja za Premijer ligu, kao i sudije i posmatrača suđenja za listu međunarodnih sudija i posmatrača suđenja,
- usvaja kriterije i broj sudija i posmatrača suđenja koji dolaze na listu ili spadaju sa liste,
- verifikuje liste instruktora suđenja za praktični dio ispita za zvanje saveznog sudije tj. sudije I kategorije,
- imenuje predsjednika, potpredsjednike i članove stručnih sudijskih organa,
- pravi za sudije i posmatrača suđenja rang-listu po grupama sudija i posmatrača suđenja Premijer lige BiH na osnovu njihove uspješnosti,
- obavještava sudiju kada dobije negativnu ocjenu, ili je ista na sjednici izmjenjena, kao i posmatrača suđenja kome je ocjena promjenjena ili poništena,
- predlaže Izvršnom odboru NS/FS BiH odluke NS/FS BiH u vezi s Pravilima nogometne/fudbalske igre,
- daje stručno mišljenje o bitnoj povredi Pravila nogometne/fudbalske igre,
- daje tumačenja Pravila nogometne igre,
- bavi se i drugim pitanjima u vezi primjene Pravila nogometne/fudbalske igre i obavljanjem stručnih poslova,
- obavlja druge poslove i zadatke, dostavlja informacije Izvršnom odboru NS/FS BiH, a na osnovu odluka i zaključaka Izvršnog odbora NS/FS BiH,

za svoj rad Komitet za sudije i suđenje odgovara Izvršnom odboru NS/FS BiH.

Član 4.

Odjel za sudije i suđenje, ima prvenstveno sljedeće dužnosti:

- provodi odluke koje usvoji Komitet za sudije i suđenje,
- izvršava sve zadatke koji se odnose na logistiku suđenja,
- implementira programe za razvoj sudija u skladu sa smjernicama koje odobri Komitet za sudije,
- organizuje kurseve za sudije, instruktore suđenja, posmatrača suđenja i mentore suđenja,
- priprema, produkuje i distribuira nastavni materijal u skladu sa Pravilima igre koja izdaje IFAB-a,
- izvršava sve ostale administrativne dužnosti Odjela za sudije i suđenje,

III STRUČNI ORGANI

Član 5.

Radi osiguravanja zajedničkih zadataka i ciljeva, unapređenja suđenja i razvoja stručnih kadrova-sudija u NS/FS BiH, Komitet za sudije i suđenje formira stručne organe, čiji se djelokrug rada reguliše ovim Pravilnikom i drugim propisima i odlukama nadležnih organa NS/FS BiH.

Komitet za sudije i suđenje kao svoja stručna i radna tijela obrazuje:

- a) Komisije za polaganje ispita za sticanje zvanja,
- b) Komisiju za određivanje sudija i posmatrača suđenja,
- c) Mentore za unapređenje suđenja.

Komitet za sudije i suđenje može obrazovati i druge stalne ili povremene komisije.

Komisiju za teoretski dio ispita sačinjavaju savezni instruktori suđenja I kategorije koji su nosioci edukacije sudija u NS/FS BiH.

Komisija broji tri člana u NS/FS BiH, od kojih su dva iz NS Federacije BiH i jedan iz FS Republike Srpske, a imenuju se od strane Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH. Komisijama predsjedavaju i rukovode radom predsjednici Komisija.

Poslove sekretara komisije obavlja sekretar Komiteta za suce i suđenje NS/FS BiH. Predsjednike i članove stručnih organa i privremenih komisija imenuje Komitet za sudije i suđenje.

Član 6.

Komisije u saradnji sa odjelom sudija obavljaju slijedeće poslove:

- organizuju i provode ispite za sticanje zvanja sudija u NS/FS BiH,
- određuju instruktora suđenja za pojedinačne i komisijsku kontrole za polaganje praktičnog dijela ispita za zvanja, svaka u domenu svoje nadležnosti,
- vrše administrativnu pripremu za ispite kandidata za zvanja,
- provode teoretski dio ispita,
- podnose izvještaje o svom radu Komitetu za sudije i suđenje NS/FS BiH

Član 7.

Obavezna je stručna podrška eksperata u edukaciji sudija i to :

- a) Teoretski instruktori za suđenje
- b) Posmatrači suđenja
- c) Fitnes instruktor
- d) Eksperti za mentalnu – psihičku pripremu
- e) Eksperti za pravilnu ishranu (nutricionisti)
- f) Eksperti za taktičku pripremu (fudbalski/nogometni treneri).

Član 8.

Panel za sprovođenje UEFA Sudijske konvencije

Panel za UEFA Sudijsku konvenciju broji sedam (7) članova, nosilaca slijedećih funkcija, i to:

- predsjednik i dva potpredsjednika Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH;
- predsjednik i potpredsjednik Komisije za sudije NSFBiH;
- predsjednik Komisije za sudije FSRs;
- koordinator za UEFA Sudijsku konvenciju.

Dužnost predsjednika Panela obavlja prvi potpredsjednik Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH, dok dužnost potpredsjednika Panela obavlja drugi potpredsjednik Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH.

Panel za sprovođenje UEFA Sudijske konvencije ima slijedeće nadležnosti:

- koordinacija nadležnih sudijskih organa na prva tri stepena takmičenja u BiH,

- strategija i programi suđenja na svim nivoima,
- planiranje i sprovođenje strateške edukacije,
- planiranje i sprovođenje ciljeva strategije,
- osiguravanje unificirane obuke i edukacije na svim nivoima,
- odobravanje i praćenje predloženih učesnika Talent i mentor programa ,
- kontrola i realizacija strategije i programa rada,
- sistem ocjenjivanja,
- formiranje i usvajanje godišnjeg budžeta iz sredstava UEFA Sudijske konvencije,
- praćenje rada sudaca i instruktora na nižim nivoima,
- panel je nadležan i za sva ostala pitanja u skladu sa odlukama Izvršnog odbora NS/FS BiH.

IV. RAZVOJNI PROGRAMI U OBLASTI SUĐENJA

Ciljevi

Član 9.

Ciljevi programa za razvoj suđenja su:

- razviti i unaprijediti performanse registrovanih sudija u svim utakmicama pod pokroviteljstvom NS/FS BiH na svim nivoima, time unapređujući standarde na međunarodnom nivou
- osigurati ujednačeno tumačenje i primjenu Pravila igre
- nuditi podršku i programe prilagođene potrebama svakog sudije i svim kategorijama
- povećati broj sudija u asocijaciji
- razviti panele Instruktora suđenja

Aktivnosti na edukaciji sudija

Član 10.

NS/FS BiH, u saradnji sa nižim nivoima, je dužan organizovati slijedeće aktivnosti (programe, kurseve, sastanke, seminare ili druge aktivnosti):

- Godišnje kurseve za osvježavanje znanja i redovne seminare za sudije prve kategorije
- Druge kurseve i aktivnosti za sudije druge, treće i četvrte kategorije
- Programe za talentovane i perspektivne sudije
- Programe za sudije za utakmice najmlađih uzrasta
- Programe za sudije za utakmice ženskih timova
- Programe za sudije za utakmice futsala
- Programe za sudije za utakmice nogometa na pijesku

- h) Programe za instruktore sudija
- i) Programe za posmatrače suđenja
- j) Programe za mentore suđenja

Edukacija i obuka elitnih sudija

Član 11.

- Sudije koji sude na najvišem nivou Saveza moraju imati podršku tima eksperata sastavljenog najmanje od jednog Instruktora suđenja, Instruktora fitnesa, Eksperta za mentalnu pripremu, nutricionistu, nogometnog trenera i ljekara.
- Moraju biti pripremljeni posebni programi obuke s redovnim sastancima za sesije obuke i analiziranje situacija na utakmici. Također, najmanje jednom godišnje treba organizovati jedan pripremni kurs. Aktuelni programi FIFA-e i Konfederacija mogu se koristiti za elitne kurseve i sastanke u Asocijaciji. Od presudnog značaja je edukacija sudija kako na terenu za igru (praktično), tako i u učionici (teoretski).

Talentovane sudije

Član 12.

- Jedna sveobuhvatnija razvojna struktura mora identifikovati talentovane sudije i pružati im podršku. Ta struktura može uključivati imenovanje jednog ili više Mentora koji bi pratio talentovane sudije.
- Za identifikovanje talentovanih sudija mogu se koristiti sljedeći kriteriji:
 - a) Perspektivnost (datum rođenja)
 - b) Fizička spremnost
 - c) Tehničke vještine
 - d) Psihološka spremnost
 - e) Dobro zdravstveno stanje
 - f) Obrazovanje
 - g) Poznavanje engleskog jezika
- Talent i mentor program se formira od kandidata sa lista Drugih liga,
- Sudije sa najboljim rezultatima se predlažu na UEFA CORE program, ukoliko zadovoljavaju tražene uslove.

Regrutovanje i zadržavanje sudija

Član 13.

- Asocijacija je dužna organizovati kampanje u cilju povećanja broja aktivnih sudija i poduzimati odgovarajuće mjere u cilju zadržavanja tih sudija što je duže moguće.
- Asocijacija, putem entitetskih, kantonalnih/županijskih/područnih sudijskih matičnih organizacija, može kontaktirati lokalne klubove, univerzitete i više škole radi regrutovanja novih sudija. Studenti visokih i viših škola kao i igrači pogodni su kandidati za suđenje.

Mentorstvo za unapređenje suđenja

Član 14.

Radi unapređenja suđenja na utakmicama svih rangova Komitet za sudije i suđenje formira mentorsku funkciju – mentore od istaknutih instruktora suđenja I i II kategorije, koji dobro poznaju Pravila igre i nogometne/fudbalske propise, sa odgovarajućim moralnim i sportskim vrlinama kao sudije, asistenti sudije, instruktori i imaju afiniteta za odnose poštovanja u struci i dokazane kvalitete za prenošenje znanja na mlađe sudije.

Član 15.

Ciljevi i zadaci mentorske funkcije su:

- a) da kontinuirano prati određen broj sudija i asistenata sudija, koji kvalitetom iskazuju perspektivnost na listama svih rangova takmičenja u BiH.
- b) da svojim znanjem i iskustvom pomaže stručnom usavršavanju sudija time što će:
 - otklanjati njihove nedostatke i uočene slabosti u suđenju ili asistiranju u suđenju.
 - ujednačavati kriterije suđenja.
 - prenositi savremene metode koje su sadržane u instrukcijama i preporukama Međunarodnog Board-a, FIFA i UEFA i udruženja u njihovoj primjeni u suđenju i asistiranju suđenja.
 - da sudije i asistenti sudije ubrzano podižu kvalitet i brže napredovanje, čime se podmlađuju liste i vrše kvalitetne pripreme kandidata za međunarodne sudije.
 - inicirati i sarađivati pri uvođenju mentorske funkcije i na nižim rangovima takmičenja i na veći broj perspektivnih sudija i asistenata sudija, posebno na ligama iz kojih se popunjavaju liste Entitetskih liga.

Član 16.

Mentorsku funkciju mogu obavljati Instruktori suđenja I i II kategorije. Listu mentora suđenja, kao i njihov broj, sastavlja i usvaja Komitet za sudije i suđenje na osnovu ukazane potrebe.

Član 17.

Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH u saradnji sa odjelom za suđenje donosi uputstvo kojim se uređuje način rada i zadaci mentorske funkcije.

V KATEGORIZIRANJE/KATEGORIZACIJA SUDIJA

Član 18.

Sudije se dijele prema stažu, stručnoj sposobnosti i kvalitetu vršenja sudijske dužnosti i raspoređuju u kategorije:

- I Kategorija
- II Kategorija
- III Kategorija
- IV Kategorija

Kategorizaciju sudija vrši nadležni Komitet za sudije i suđenje, najmanje jednom godišnje obavezno prije usvajanja lista sudija.

VI STICANJE ZVANJA SUDIJE

Član 19.

Polaganje ispita za zvanje nogometnog sudije organizuju i provode matična Udruženja, a prema planu i programu Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH.

Komisije vode zapisnik o polaganju ispita, koji potpisuju članovi i sekretar komisije.

Član 20.

Zvanje sudija stiče se putem polaganja teorijskog i praktičnog dijela ispita, kao i fitness testa.

Praktični dio ispita se može polagati i na utakmicama najnižeg stepena takmičenja, odnosno neposredno više lige.

Ispit za zvanje sudije može se polagati najviše dva puta.

Član 21.

Sudija može polagati ispit samo za narednu višu kategoriju i ne može biti vraćen u nižu kategoriju.

Sudija može biti delegiran na utakmicama seniora sa navršenih 18 godina, dok kao asistent sudija može biti delegiran sa 17 navršenih godina.

Član 22.

Molbu za polaganje ispita za višu kategoriju, sudija sa svim dokumentima predviđenim ovim Pravilnikom, podnosi organu matične organizacije, do 30. juna odnosno do 31. decembra, s tim da se ona dostavi Komisiji za talent i mentor program matične organizacije, najkasnije u roku od 15 dana prije organizovanja ispita.

Član 23.

Protiv rješenja i odluka Komisija za polaganje ispita kandidat ima pravo žalbe Izvršnom odboru matične organizacije.

Rješenja o položenom ispitu potpisuju predsjednik i sekretar matične organizacije, a diplome predsjednici matične organizacije i nadležnog nogometnog saveza.

IV KATEGORIJA

Član 24.

Za polaganje ispita za sudiju IV kategorije zainteresovano lice podnosi pismenu prijavu nadležnom organu matične organizacije i prilaže slijedeće dokumente:

- a) CIPS prijava o mjestu boravka
- b) izvod iz matične knjige rođenih
- c) ljekarsko uvjerenje o fizičkoj i psihičkoj sposobnosti za vršenje sudijske dužnosti
- d) biografiju o svom sportskom radu
- e) ovjerena izjava kandidata da nema izrečenu disciplinsku sankciju od strane disciplinskih organa NS/FS BiH, FS RS ili NS FBiH, odnosno da se ne vodi u registru disciplinskih kazni izrečenih za povrede propisa za slijedeće disciplinske kazne:

- zabrana vršenja funkcije u periodu dužem od 3 (tri) mjeseca,
- isključenje iz kluba ili isključenje iz nogometne/fudbalske organizacije.

- f) ovjerena izjava kandidata da nije pravosnažno kazneno/krivično osuđivan i da se ne vodi u registru osuđivanih lica zbog krivičnog djela učinjenog s umišljajem, za koje mu je izrečena kazna zatvora na 3 (tri) mjeseca i više.
- g) uvjerenje o državljanstvu Bosne i Hercegovine.

Prijava za polaganje ispita sadrži i slijedeću izjavu:

«Prijavljujem se za polaganje ispita za nogometnog sudiju i obavezujem se da ću sve nogometne utakmice suditi savjesno, po svom najboljem znanju i uvjerenju, poštujući Pravila nogometne/fudbalske igre i propise u nogometnom takmičenju i da ću se pridržavati Statuta i ostalih odluka Nogometnog/Fudbalskog saveza BiH».

Član 25.

Ispit za sudiju IV kategorije može polagati lice koje u vrijeme polaganja ispita nije mlađe od 14 godina, niti starije od 28 godina. Izuzetno, ako se radi o bivšem profesionalnom igraču, dobna granica se pomjera na 30 godina.

Kandidat za sudiju mora biti primjernog vladanja, postojanih etičkih, moralno-sportskih karakternih osobina, disciplinovan, hrabar i pravičan. Svojim držanjem treba da služi kao primjer građanima svoje sredine.

a) Školovanje sudija

Član 26.

Školovanje sudija i polaganje ispita za sudiju IV kategorije, organizuju nadležna matična udruženja sudija, u saradnji sa nadležnim savezom, u skladu sa jedinstvenim programom školovanja i polaganja ispita za nogometnog sudiju sa minimalnim trajanjem od 15 sati.

Sudija, koji završi školu suđenja po jedinstvenom programu školovanja na nivou NS/FS BiH i položi ispit, dobija zvanje Sudija IV kategorije.

Član 27.

Ispit se sastoji iz teorijskog i praktičnog dijela.

Teoretski dio ispita se sastoji u provjeri teoretskog znanja, pismeno iz Pravila nogometne igre i propisa NS/FS BiH i odluka I.F.A. BOARD-a.

Praktični dio ispita se sastoji u provjeri praktičnog znanja, suđenjem jedne utakmice, koju odredi Komisija za talent i mentor program matične organizacije.

Uspješnu kontrolu može obaviti Instruktor I, II i III kategorije.

Ukoliko kandidat ne položi ispit, može ga ponovo polagati nakon isteka od tri mjeseca.

Član 28.

Kandidat se određuje da sudi utakmice omladinskih liga na nivou kantona/županije, područja ili najnižeg ranga seniorskog takmičenja.

Kandidat poslije položenog ispita stiče zvanje sudije IV kategorije.

Pripravnički staž traje najmanje šest mjeseci, a najviše godinu dana.

Diplomu i rješenje o položenom ispitu izdaje matična organizacija ili nadležni savez, a potpisuju ga predsjednik i sekretar matične organizacije, uz obavezno dostavljanje kopija entitetskom savezu i NS/FS BiH.

Matične organizacije ili nadležni savezi su dužni voditi registar izdanih rješenja i diploma.

b) III KATEGORIJA

Član 29.

Po ispunjavanju uslova iz člana 27. i 28. ovog Pravilnika te nakon najmanje pet uspješno odsuđenih utakmica sudija stiče zvanje sudija III kategorije, sudeći jednu utakmicu kao praktični dio ispita, a koja je pozitivno ocijenjena od strane Instruktor I i II kategorije.

Kandidat koji polaže za sudiju III kategorije mora imati položen fitness test, ne stariji od tri mjeseca na rangu na kojem se nalazi na listi sudija.

Sudija III kategorije može suditi utakmice omladinskih kategorija, kao i utakmice kantonalnog/županijskog/područnog nivoa takmičenja.

Diplomu i rješenje o položenom ispitu izdaje matična organizacija, a potpisuju ga predsjednik i sekretar matične organizacije, uz obavezno dostavljanje kopija entitetskom savezu i NS/FS BiH.

Matične organizacije su dužne voditi registar izdanih rješenja i diploma.

c) II KATEGORIJA II KATEGORIJA ASISTENT

Član 30.

Ispit za sudiju II kategorije organizuje i provodi Komisija za polaganje ispita i sekretarijat sudija entitetskog saveza, koju formira Komisija za sudije i suđenje tog saveza, u saradnji sa Komitetom za sudije NS/FS BiH. Zavisno od liste na kojoj se nalazi, zvanje sudije II kategorije može da stekne sudija i asistent sudija III kategorije.

Kandidat koji polaže za sudiju II kategorije mora imati položen fitness test, ne stariji od tri mjeseca, na rangu na kojem se nalazi na listi sudija.

Ispitna komisija za teorijski dio ispita sastoji se od tri člana, a čine je instruktori suđenja I i II kategorije, s tim da je predsjednik Komisije instruktor I kategorije i da jedan član komisije može biti iz drugog entiteta.

Član 31.

Ispit za sudiju II kategorije može polagati sudija koji ispunjava slijedeće uslove:

- a) da ima zvanje sudije III kategorije,
- b) da u vrijeme podnošenja molbe nije stariji od 30 godina,
- c) da je od sticanja zvanja sudije III kategorije proveo jednu godinu u III kategoriji i sudio najmanje 15 prvenstvenih i kup utakmica seniora kantonalnog/županijskog/područnog stepena takmičenja, što se dokazuje fotokopijom zapisnika sa utakmice.
- d) izuzetno, sudiji koji je kao igrač seniorske ekipe saveznog ranga takmičenja nastupao najmanje četiri godine ili posebno se ističe kvalitetom suđenja, kao i sudiji ženskog spola, a koji je proveo najmanje godinu dana u III kategoriji, Komitet za sudije može odobriti polaganje ispita za zvanje sudije II kategorije, ako je sudio najmanje 10 prvenstvenih i kup utakmica seniora kantonalnog/županijskog/područnog stepena takmičenja, što se dokazuje fotokopijom zapisnika sa utakmice.
- e) da ima najmanje pet pojedinačnih pozitivnih kontrola od instruktora I, II i III kategorije sa prvenstvenih ili kup utakmica,
- f) da ima jednu pozitivnu kontrolu od jednog instruktora I kategorije kojeg određuje Komisija za sudije i suđenje nadležnog entitetskog saveza, što se dokazuje fotokopijama zapisnika sa utakmica,
- g) da u toku godine dana prije podnošenja molbe za polaganje nije ocijenjen više od jednom negativnom ocjenom i da u tom roku nije upućivan na ponovnu provjeru teorijske i fizičke spremnosti više od jednom, niti disciplinski kažnjava.

Član 32.

Kandidat koji ne položi za sudiju II kategorije, ima pravo da ispit ponovi nakon isteka roka do tri mjeseca, s tim da mu se priznaju svi ranije ispunjeni uslovi prilikom prvog polaganja ispita. Ispit za sudiju II kategorije može se polagati najviše dva puta. Kandidat koji ne položi drugi put gubi pravo na napredovanje u zvanju.

Član 33.

Teoretski dio ispita sastoji se iz pismenog i usmenog dijela provjeravanja kandidata iz Pravila nogometne igre, Propisa NS/FS BiH i Odluka Internacionalne Fudbalske Asocijacije BOARD-a.

Pismeni dio ispita sastoji se iz:

- a) pismenog zadatka-obrađe zadane teme iz Pravila igre koja se radi jedan školski sat (45 minuta),
- b) pismenog testa od 20 pitanja u trajanju od 45 minuta,
- c) usmeni dio ispita iz PNI, Propisa NS/FS BiH i I.F.A. BOARD-a.

Smatra se da kandidat koji ne izradi pismeni zadatak i ne odgovori pozitivno na minimalno 16 od 20 pitanja, nije položio ispit i ne poziva se na usmeni dio ispita.

Usmeni dio ispita sastoji se iz provjere znanja iz Pravila nogometne igre, odluka I.F.A. BOARD-a, Statuta i drugih propisa NS/FS BiH vezanih primjenom Pravila igre i suđenjem utakmice.

Znanje kandidata iskazuje se tekstualno „zadovoljio“ ili „nije zadovoljio“, koje se opisno upisuje u predviđeni dio zapisnika o ispitima kandidata.

Smatra se da kandidat koji na usmenom dijelu ispita ne zadovolji iz Pravila nogometne igre ispit nije položio i upućuje se na ponovno polaganje nakon tri mjeseca, a ako nije zadovoljio iz poznavanja propisa, upućuje se na popravni ispit koji polaže nakon najmanje mjesec dana, samo iz te oblasti.

Praktični dio ispita se sastoji iz suđenja jedne utakmice.

Uspješnu kontrolu za suđenje utakmica iz prethodnog stava mogu obaviti instruktori I i II kategorije, koje odredi Komisija za sudije i suđenje nadležnog entitetskog saveza, u saradnji sa Komitetom za sudije NS/FS BiH.

Ako ispitna komisija dođe do zaključka da određena utakmica po svojoj težini nema uslova i elemenata za donošenje ocjene o kvalitetu sudije, neće takvu utakmicu tretirati kao ispitnu i u tom slučaju tražit će da se kandidatu odredi druga utakmica.

Smatra se da kandidat koji nije zadovoljio na utakmici nije položio ispit, a pravo na novo polaganje praktičnog dijela ispita stiče nakon tri mjeseca .

Kandidat koji je položio ispit proglašava se u zvanje Sudija II kategorije ili Sudija asistent II kategorije.

Diplomu i rješenje izdaje Komisija za sudije i suđenje u saradnji sa odjelom sudija nadležnog entitetskog saveza, a potpisuju predsjednik i sekretar Komisije za sudije nadležnog saveza , uz obavezno dostavljanje kopije u NS/FS BiH.

U slučaju da položi ispit Sudija asistent II kategorije može napredovati na listama pod ingerencijom entitetskih saveza samo na listama asistenata sudija.

Sudija II kategorije može suditi ili asistirati na utakmicama u stepenu takmičenja koje vode entitetski savezi, osim I-ih entitetskih liga, a to su: druga liga, kantonalna/, županijska/područna liga i lige omladinaca.

d) I KATEGORIJA **I KATEGORIJA ASISTENT**

Član 34.

Zvanje sudije I kategorije i I kategorije asistenta stiče se polaganjem ispita za sudije I kategorije. Zavisno od liste na kojoj se nalazi, zvanje sudije I kategorije može da stekne sudija i sudija asistent I kategorije.

Komiteo za sudije i suđenje NS/FS BiH određuje ispitne komisije za teorijski dio ispita od instruktora suđenja I kategorije.

Komisijsku kontrolu za praktični dio ispita, određuje Komiteo za sudije i suđenje u saradnji sa Odjelom za sudije, koji trebaju biti instruktori suđenja I kategorije.

Član 35.

Ispit za sudiju I kategorije može polagati sudija ukoliko ispunjava slijedeće uslove:

- a) da ima zvanje sudije II kategorije najmanje dvije godine,
- b) da u vrijeme podnošenja molbe nije stariji od 34 godine,

- c) da je kao sudija II kategorije proveo jednu takmičarsku sezonu i uspješno sudio odnosno asistirao na najmanje 20 prvenstvenih i Kup utakmica seniorskog stepena takmičenja iz kojeg se dopunjuju entitetske lige, što se dokazuje fotokopijom zapisnika sa utakmica,
- d) izuzetno, sudiji koji se posebno ističe kvalitetom suđenja, kao i sudiji ženskog spola, a koji je proveo najmanje godinu dana u II kategoriji, Komitet za sudije može odobriti polaganje ispita za zvanje sudije I kategorije, ako je sudio najmanje 10 prvenstvenih i kup utakmica seniorskog nivoa takmičenja, što se dokazuje fotokopijom zapisnika sa utakmice
- e) da ima jednu uspješnu komisijsku kontrolu sa prvenstvenih ili Kup utakmica, koje odredi Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH, koje obavlja jedan instruktor suđenja I kategorije, što se dokazuje fotokopijom zapisnika sa utakmica, kontrola ne može biti starija od dvije godine,
- f) da u toku godine prije podnošenja molbe za polaganje nije ocijenjen više od jednom negativnom ocjenom i da u tom roku nije upućivan na ponovnu provjeru teorijske i fizičke spremnosti više od jednom, niti disciplinski kažnjavao.

Član 36.

Ispit za sudiju prve kategorije se sastoji iz provjere teoretskog i praktičnog dijela.

Kandidat koji polaže za sudiju I kategorije mora imati položen fitness test, ne stariji od tri mjeseca na rangju na kojem se nalazi na listi sudija.

Na teoretskom dijelu ispita provjerava se znanje iz Pravila nogometne igre, Statuta i propisa NS/FS BiH, propisa FIFA-e, UEFA-e, u vezi primjene Pravila nogometne igre.

Teoretski dio ispita ima pismeni i usmeni dio.

Praktični dio ispita se polaže suđenjem/asistiranjem na jednoj utakmici.

Pismeni dio ispita sastoji se iz obrade teme koja se radi pred komisijom i bez upotrebe literature (45 minuta) i testova iz Pravila nogometne igre, propisa FIFA-e i UEFA-e u trajanju od 45 minuta.

Kandidat koji ne obradi ili ne odbrani zadanu temu smatra se da ispit nije položio, ponovno pravo polaganja stiče za tri mjeseca.

Kandidat koji na testu ne bude imao minimalno 20 tačnih odgovora na postavljena 24 pitanja, smatra se da ispit nije položio iz PNI i upućuje se na ponovno polaganje za najmanje tri mjeseca.

Ako kandidat na usmenom dijelu iz PNI ne zadovolji, smatra se da ispit nije položio i upućuje se na ponovno polaganje za najmanje tri mjeseca.

Kandidat koji ne zadovolji iz predmeta «nogometni propisi» može taj ispit ponoviti nakon najmanje mjesec dana. Ukoliko na novom ispitu ne zadovolji, smatra se da teoretski dio ispita nije položio.

Znanje kandidata iskazuje se tekstualno „zadovoljno“ ili „nije zadovoljno“, koja se opisno upisuje u predviđeni dio zapisnika o polaganju.

Praktični dio ispita sudija polaže suđenjem odnosno asistiranjem na jednoj prvenstvenoj ili Kup utakmici pred instruktorom I kategorije, kojeg odredi Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH.

Ako ispitna komisija dođe do zaključka da određena utakmica po svojoj težini nema uslova i elemenata za donošenje ocjene o kvalitetu sudije, neće takvu utakmicu tretirati kao ispitnu i u tom slučaju tražit će da se kandidatu odredi druga utakmica.

Smatra se da kandidat koji na utakmici, na kojoj mu je određen kontrolor, ne zadovolji, ispit nije položio, ponovno pravo polaganja ispita stiže nakon tri mjeseca. Kandidat koji ispit ne položi drugi put gubi pravo na napredovanje u zvanju.

Kandidat koji je položio ispit proglašava se u zvanje Sudija I kategorije ili Asistent sudija I kategorije.

U slučaju da položi ispit Asistenta Sudije I kategorije može napredovati na listama pod ingerencijom NS/FS BiH samo na listama asistenata.

Diplomu i rješenje o položenom ispitu izdaje Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa Odjelom za sudije NS/FS BiH na osnovu izvještaja i zapisnika ispitne komisije, a potpisuju predsjednik i sekretar Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH .

VII STRUČNO USAVRŠAVANJE SUDIJA

Član 37.

Stručno usavršavanje sudija postiže se putem plenarnih (radnih) sastanaka, seminara, zajedničkog gledanja utakmica, pisanja izvještaja i analize suđenja, provjere teorijskog znanja iz Pravila nogometne igre i propisa i provjere fizičke sposobnosti.

Plenarne (radne) sastanke pripremaju i organizuju matična Udruženja sudija, koji se održavaju minimalno jednom mjesečno. Prisustvo sastancima je dobrovoljno.

Seminari se organiziraju minimalno dva puta godišnje, a po potrebi i više puta, za sve sudije određenog stepena takmičenja.

A. Provjera teoretske spremnosti

Član 38.

Provjera teoretske spremnosti sudija obavlja se obavezno dva puta godišnje i provode ih Komiteti za sudije i suđenje entitetskog i državnog nivoa suđenja odnosno Komisija za talent i mentor program matične organizacije na kantonalnom /županijskom/ područnom nivou.

Komitet za sudije i suđenje odnosno Komisija za talent i mentor program matične organizacije na kantonalnom/županijskom/područnom nivou vrši provjeru teorijske spremnosti sudija pismenim testiranjem, ili na drugi način određen od strane Komiteta za sudije i suđenje odnosno Komisije za talent i mentor program matične organizacije na kantonalnom/županijskom/područnom nivou. Sudija koji ne zadovolji na provjeri teoretske spremnosti ima pravo ponovne provjere poslije najmanje 15 dana.

Ukoliko sudija na ponovnoj provjeri ne zadovolji skida se s liste. Sudija koji iz opravdanih razloga, čiju opravdanost utvrđuje Komitet za sudije i suđenje odnosno Komisija za talent i mentor program matične organizacije na kantonalnom /županijskom/ područnom nivou, ne dođe na provjeru, bit će još jedanput pozvan na provjeru, ako ni tada ne pristupi provjeri automatski se skida sa liste sudija i stavlja se na raspolaganje matičnoj organizaciji.

Provjera teoretske spremnosti posmatrača suđenja obavlja se obavezno dva puta godišnje i provode ih Komiteti za sudije i suđenje nadležnog nivoa suđenja odnosno Komisija za talent i mentor program matične organizacije na kantonalnom /županijskom/ područnom nivou pismenim testiranjem, ili na drugi način određen od strane Komiteta za sudije i suđenje odnosno Komisije za talent i mentor program matične organizacije na kantonalnom/županijskom/područnom nivou. Posmatrač suđenja koji ne zadovolji na provjeri teorijske spremnosti ima pravo ponovne provjere nakon najmanje 15 dana.

Ukoliko posmatrač suđenja na novoj provjeri ne zadovolji skida se s liste. Posmatrač suđenja koji iz opravdanih razloga ne dođe na provjeru, bit će još jedanput pozvan na provjeru, ako ni tada ne pristupi provjeri automatski se skida sa liste posmatrača i stavlja se na raspolaganje matičnoj organizaciji.

B. Provjera fizičke spremnosti

Član 39.

Provjera fizičke spremnosti sudija na svim stepenima takmičenja se organizuje najmanje četiri puta u toku sezone i sprovode ih imenovani treneri za fitness test u saradnji sa angažovanim medicinskim osobljem.

Fizička spremnost sudija postiže se redovnim treninzima, koje organizuju matične organizacije.

Provjera je obavezna za svakog sudiju, koji se nalazi na listama svih stepena takmičenja. Sastavni dio provjere fizičkih sposobnosti je mjerenje visine i tjelesne mase sudija.

Komiteti za sudije i suđenje odnosno Komisije za talent i mentor program matične organizacije na kantonalnom /županijskom/ područnom nivou mogu povremeno da vrše provjeru fizičke spremnosti sudija iz svoje nadležnosti, kada ocjene da za to ima potrebe.

Provjera fizičke spremnosti svih nogometnih sudija u zemlji vrši se po FIFA fitnes testu elektronskim putem.

Prije nego što pristupi provjeri fizičke spremnosti, sudija mora biti ljekarski pregledan u nadležnoj sportskoj zdravstvenoj ustanovi, prema Pravilniku o zdravstvenoj zaštiti aktivnih članova NS/FS BiH, a bez ljekarskog uvjerenja sudiji se neće dozvoliti provjera fizičke spremnosti putem FIFA fitnes testa.

Sudija koji ne zadovolji na provjeri fizičke spremnosti stiče pravo polaganja provjere fizičke spremnosti nakon najmanje 15 dana.

Ukoliko sudija na ponovljenoj provjeri ne zadovolji, skida se s liste, te se stavlja na raspolaganje matičnoj organizaciji.

Sudija koji iz opravdanih razloga ne pristupi provjeri, biće ponovo pozvan, ako ni tada neopravdano ne pristupi provjeri ili na istoj ne zadovolji automatski se skida sa liste sudija i stavlja se na raspolaganje matičnoj organizaciji. Vjerodostojnost opravdanosti odsustva sa testiranja utvrđuje Komitet za sudije odnosno Komisija za talent i mentor program matične organizacije na kantonalnom /županijskom/ područnom nivou uz medicinsku dokumentaciju.

Član 40.

VIII FITNES INSTRUKTOR

Fitnes instruktora bira Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH u saradnji sa Odjelom za sudije i suđenje.

Fitnes instruktor zadužen je da vodi i prati fitnes program svih sudija i asistenata sudije, a u njegovom radu pomažu mu regionalni fitnes treneri.

Fitnes instruktor mora biti kvalifikovan, završen Fakultet sporta i tjelesnog odgoja ili srodni, ili da ima licencu za fitnes instruktora. Mora da ima teorijsko znanje u vezi sa modernim metodama fitnes treninga i da se ističe u praktičnom sprovođenju fitnes pripreme sportista.

Zadaci fitnes instruktora :

- blisko sarađuje sa Odjelom za sudije na razradi, koordinaciji i pružanju sudijskih fitnes programa.
- izrađuje standarde fitnes testiranja koje će odobriti Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH.
- izrađuje mrežu regionalnih fitnes trenera sa kojima se sastaje barem jedanput godišnje radi razmjene informacija i radi na njihovoj edukaciji, provjeri njihovog znanja i kontroli njihovog rada o čemu izvještava Komitet za sudije.
- prati detaljno fizičku spremu sudija i asistenata sudije, identifikujući one kojima je potrebna pomoć u unapređenju forme u čemu im i pomaže.
- Pohađa RAP fitnes seminare, sarađuje sa RAP fitnes instruktorima po svim pitanjima iz svog domena.
- Sprovodi, u saradnji sa timom fitnes instruktora, testiranja na svim nivoima takmičenja u Bosni Hercegovini

IX LJEKARSKI PREGLED

Član 41.

Svaki sudija koji se nalazi na listama sudija, mora biti ljebarski pregledan minimalno dva puta i to na početku svake takmičarske polusezone, a sve u skladu sa Uputstvom koje sačinjava Komitet za sportsku medicinu NS/FS BiH.

Posmatrač suđenja koji se nalazi na listi posmatrača mora biti ljebarski pregledan minimalno jednom i to na početku sezone u skladu sa Uputstvom koje sačinjava Komitet za sportsku medicinu NS/FS BiH.

Sudija koji se ne podvrgne ljebarskom pregledu ili ne bude proglašen za zdravog i sposobnog za suđenje ne može biti određivan za vođenje utakmica.

Ljebarski pregledi sudija i posmatrača suđenja se vrše u odgovarajućim specijalizovanim klinikama.

Sudija ili posmatrač suđenja koji je na bolovanju i nesposoban za rad u radnoj organizaciji ne može suditi utakmicu kao ni kontrolisati suđenje na utakmici, o čemu su dužni obavijestiti sekretarijat za sudije. Ako to ne uradi podnijet će se disciplinska prijava.

Sudije kod kojih tokom sudijske karijere nastupe zdravstvene teškoće zbog kojih budu upućeni na bolovanje, odnosno zbog kojih trajno budu proglašeni nesposobnim za rad tj. zbog toga budu upućeni u invalidsku mirovinu, ne mogu suditi, o čemu su dužni obavijestiti sekretarijat za sudije. Ako to ne uradi podnijet će se disciplinska prijava.

Ukoliko se smatra za potrebnim, određeni sudac ili posmatrač suđenja se može uputiti na dodatni ili vanredni ljekarski pregled.

X OBAVEZE SUDIJA

Član 42.

Sudija je dužan da sudi utakmicu za koju ga odredi mjerodavni organ.

Sudija koji sudi utakmicu bez odobrenja nadležnog Komiteta za sudije i suđenje, kao i posmatrač suđenja, delegat te ostali sportski radnici koji uopšte budu sudili utakmicu bilo kakvog karaktera, bit će suspendovani i proslijeđeni nadležnoj disciplinskoj komisiji.

Sudija koji se nalazi na odgovarajućoj listi saveznog stepena takmičenja, u toku jedne takmičarske godine, mora da sudi najmanje sedam kontrolisanih i ocjenjenih prvenstvenih ili KUP utakmica, da bi se mogao rangirati na listi uspješnosti.

Sudije koji nisu rangirani automatski se skidaju sa liste.

Član 43.

Sudija je dužan da prije početka utakmice obavi sve radnje predviđene Pravilima nogometne igre i propisima o takmičenju NS/FS BiH, odnosno odgovarajućeg saveza, kao i odluka I.F.A. BOARD-a.

Sudija je dužan da sudi utakmicu u propisanoj sportskoj opremi. Sportsku opremu sudija utvrđuje NS/FS BiH na prijedlog Komiteta za sudije i suđenje. Prilikom suđenja Premijer lige BiH sudija je dužan da nosi amblem NS/FS BiH, koji je jedinstven za sve sudije, izuzev međunarodnih sudija koji moraju poštovati odredbe FIFA pravilnika.

Član 44.

Sudije i asistenti sudije su dužni da podnesu izvještaje o utakmici, a na traženje nadležnog organa i dopunski izvještaj.

Određeni sudija je dužan da najkasnije 90 minuta prije određenog početka utakmice dođe na teren, pregleda ga, učestvuje na organizacijskom sastanku prije utakmice, blagovremeno se pripremi za suđenje i na vrijeme izađe na teren.

Član 45.

Svaki sudija i posmatrač suđenja je dužan da blagovremeno, pismenim putem obavijesti Odjel za suđenje da ne može vršiti dužnost, kada je iz bilo kojih razloga spriječen (bolest, godišnji odmor, službeni put i sl.).

Sudija je obavezan da svaku promjenu adrese, telefona ili mail-a pismeno prijavi nadležnom organu i organu za određivanje sudija, u roku od 48 sati nakon nastale promjene.

Član 46.

Sudija ili posmatrač suđenja koji iz opravdanih razloga ne može da obavi dužnost na koju je određen, mora da je otkaže Odjelu za sudije najkasnije tri dana prije odigravanja utakmice.

U izuzetno opravdanim slučajevima otkaz se može dostaviti e-mailom, faxom najkasnije 24 sata prije odigravanja utakmice.

Svaki otkaz mora biti pismeno obrazložen i opravdan. Sudija ili posmatrač suđenja nepridržavanjem navedenog podliježe disciplinskom postupku.

Često otkazivanje utakmica ili otkazivanje utakmica nižeg stepena takmičenja kao i utakmica omladinske lige smatrat će se nesportskim gestom i takvi slučajevi bit će predani ovlaštenoj disciplinskoj komisiji.

Član 47.

Sudija ili posmatrač suđenja može posjedovati legitimaciju koju izdaje nadležni savez. Obrazac sudijske legitimacije, pravi se na prijedlog Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH.

Član 48.

Davanje izjava sudija i posmatrača suđenja o suđenju u sredstvima javnog informisanja predstavlja prekršaj koji se sankcioniše odredbama Disciplinskog pravilnika NS/FS BiH.

XI ODREĐIVANJE SUDIJA

Član 49.

Određivanje sudija za utakmice Premijer lige BiH vrši Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH.

Određivanje sudija za utakmice Prve lige NSFBiH kao i Prve lige FS RS vrše entitetske Komisije za sudije i suđenje u saradnji sa Komitetom za sudije NS/FS BiH.

Određivanje sudija za utakmice Drugih liga vrše komisije ili komesar za sudije u saradnji sa entitetskim Komisijama za sudije i suđenje i Komitetom za sudije i suđenje NS/FS BiH.

Određivanje sudija za utakmice kantonalnih/županijskih/područnih liga i općinskih liga vrše komisije (komesar) za određivanje sudija kantonalnih/županijskih/područnih, odnosno općinskih saveza koje odredi IO saveza koji rukovodi takmičenjem.

Član 50.

Izuzetno, sudije s liste nižih stepena takmičenja, odnosno liga, mogu suditi utakmice neposredno više lige, ako je u pitanju praktično polaganje ispita za zvanje saveznog sudije i kada to procjeni Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH, kao i u cilju unapređenja kvaliteta suđenja.

Za svaku utakmicu određuje se sudija, dva asistenta sudije, četvrti sudija kao i dodatne sudije (5 i 6), ili VAR sudije, gdje to predviđaju Propozicije takmičenja.

Nadležni savezi za svoja takmičenja donose odgovarajuće odluke o broju sudija na utakmicama u skladu sa Pravilima nogometne igre.

Odluka o određivanju mora biti blagovremeno saopštena sudijama.

Član 51.

Sudija određen za obavljanje dužnosti na određenoj utakmici, može izuzetno biti zamijenjen odlukom nadležnog organa za određivanje sudija, ako to interesi takmičenja zahtijevaju, ili ako on sam otkáže.

Član 52.

Odluku o načinu određivanja sudija za Premijer ligu BiH, donosi Komitet za sudije i suđenje, a za niže stepene takmičenja, Komisije za sudije i suđenje nadležnih saveza u saradnji sa Komitetom za sudije NS/FS BiH te Komisije za sudije i suđenje Saveza koji rukovodi takmičenjem.

Član 53.

Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH u saradnji sa Odjelom za sudije NS/FS BiH određuje sudije: za utakmice reprezentacija NS/FS BiH koje se igraju na području BiH (osim za one koje sude inostrani sudije), za međunarodne utakmice u inostranstvu, za međunarodne prijateljske utakmice na području čitave BiH, te ukoliko odgovarajuća međunarodna organizacija ili inostrani savezi zatraže bosansko-hercegovačke sudije.

Sudije za prijateljske utakmice koje nisu međunarodnog karaktera određuju Komisije za određivanje sudija matičnih udruženja sudija kantona/županija/područja nadležnih za mjesto odigravanja utakmice.

Za ostale međunarodne utakmice, sudije se određuju u skladu sa FIFA i UEFA Pravilnicima.

Član 54.

Komisije za sudije i suđenje entitetskih saveza u saradnji sa Komitetom za sudije i suđenje NS/FS BiH određuje sudije za utakmice Prve lige NSFBiH, odnosno utakmice Prve lige FS RS, koje su u njihovoj nadležnosti, kao i za sve utakmice koje organizuju entitetski savezi.

Član 55.

Komitet za sudije i suđenje nadležnih organa za vođenje takmičenja drugih liga određuju sudije za utakmice ovih liga.

XII RANGIRANJE I PLASMAN SUDIJA

Član 56.

Rangiranje sudija se vrši nakon završene takmičarske sezone sabiranjem dobijenih ocjena od posmatrača suđenja, a koje predhodno utvrdi i verifikuje Komitet za sudije i suđenje, te uzimajući u obzir i druge kriterije: starosnu dob, stručnu spremu, upotrebu stranih jezika, formiraju se grupe uspješnosti sudija.

Sudija koji provjeru teoretske spremnosti, koja se održava na početku prvog i drugog dijela sezone ne položi prvi put, prosječna ocjena se umanjuje za 0,05, za provjeru fizičke spremnosti ocjena se umanjuje za 0,05, a za višak tjelesne mase preko dozvoljenog 0,03. Ovaj princip se zadržava na kraju oba dijela sezone.

Ako na kraju takmičarske godine dvojica ili više sudija ima isti učinak tj. nalaze se u istoj grupi uspješnosti, bolji plasman imat će sudija sa većom stručnom spremom, sudija koji je mlađi te sudio veći broj utakmica kao sudija ili asistent sudija, a ako su i ti uslovi isti, onda prednost ima sudija koji je imao veću prosječnu težinu utakmica.

Sudija da bi napredovao na viši rang suđenja mora biti posljednje dvije godine kontinuirano u I grupi uspješnosti, izuzev ako Komitet za sudije NS/FS BiH u saradnji sa nadležnom komisijom entitetskog saveza, procijeni drugačije.

XIII LISTE SUDIJA

Član 57.

Liste i broj sudija za utakmice Premijer lige BiH predlaže Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH, a usvaja IO NS/FS BiH.

Za suđenje utakmica formiraju se liste za svaki stepen takmičenja, u skladu s ovim Pravilnikom i odlukama nadležnog saveza.

Listu Premijer lige čine 2/3 sudija iz NS F BiH i 1/3 sudija iz FS RS, bez obzira na zastupljenost klubova iz entiteta.

Liste za sve stepene takmičenja su otvorene, tako da sudije sa lista viših stepena takmičenja mogu suditi utakmice nižeg stepena takmičenja, sudije sa nižeg stepena takmičenja mogu suditi utakmice prvog narednog višeg ranga takmičenja, u skladu sa članom 49., 50. i 52. ovog Pravilnika.

Komitet za sudije i suđenje utvrđuje prijedloge liste početkom svake takmičarske godine.

Za sudije koji ne izvršavaju obaveze Komitet za sudije i suđenje utvrđuje negativne koeficijente u skladu s članom 58. ovog Pravilnika.

Komitet za sudije i suđenje obavezan je sudiju skinuti s liste iz slijedećih razloga:

- ako dobije dvije nezadovoljavajuće ocjene u suđenju (ocjena 7,4 i niža)
- ako bude kažnjen zbog disciplinskih prekršaja više od šest mjeseci.

Član 58.

Liste za suđenje na određenom stepenu takmičenja, mogu se dopunjavati najboljim sudijama tj. sudijama koji se nalaze u prvoj grupi uspješnosti sa liste nižih stepena takmičenja ukoliko ispunjavaju uslove, kao što i najslabije plasirane sudije s više liste mogu spadati na niže liste suđenja, odnosno na raspolaganje matičnim organizacijama, a o čemu prijedlog donosi nadležna Komisija za sudije i suđenje NS/FS BiH i FSRs, a u saradnji sa Komitetom za sudije i suđenje NS/FS BiH, a usvaja IO NS/FS BiH, odnosno IO saveza koji rukovodi takmičenjem.

Prijedloge o broju i listi sudija Premijer lige, kao i broju sudija koji dolaze na liste sudija Premijer lige BiH ili spadaju s te liste, Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH dostavlja Izvršnom odboru NS/FS BiH, koji istu razmatra i usvaja. U slučaju neusvajanja prijedloga, Komitet je obavezan da ponovo razmotri i donese novi prijedlog, uzimajući u obzir sugestije i prijedloge IO NS/FS BiH, te da dostavi takav prijedlog ponovo na usvajanje IO NS/FS BiH.

Prijedloge broja sudija na listama nižeg stepena takmičenja, kao i broja sudija koji dolaze, ili padaju s tih lista, donose Komisije za sudije, koji organizuju i rukovode tim takmičenjima, u saradnji sa Komitetom za sudije i suđenje NS/FS BiH, a usvaja ih nadležni IO.

Odluku o broju sudija na listama kantonalnih/županijski/područnih liga kao i o broju sudija koji dolaze, ili padaju s tih lista, donose Matične organizacije u saradnji sa Komisijom za sudije i suđenje i Komisije za talent i mentor program matične organizacije uz verifikaciju nadležnog kantonalnog/županijskog/područnog saveza.

Također, ukoliko Komitet za sudije NS/FS BiH procijeni, moguća je izmjena i dopuna lista i na polusezoni, u skladu sa propisanom procedurom.

Sudija koji spadne sa liste se mora uvrstiti na listu sudija nižeg stepena takmičenja ukoliko u trenutku sastavljanja liste nije stariji od navršenih 36 godina („A“ lista), tj. 38 godina („B“ lista). U svim drugim slučajevima odluku o statusu datog sudije donosi nadležni Komitet za sudije.

XIV LISTE SUDIJA SAVEZNOG STEPENA TAKMIČENJA

Član 59.

Na listu za suđenje saveznog stepena takmičenja BiH može se staviti sudija I kategorije koji ispunjava slijedeće uslove:

- a) na dan 01.07. tekuće godine, u kojoj se predlaže ne smije biti stariji od 36 godina, ako se ponovo vraća na listu, a u datom momentu po ocjeni Komiteta za sudije i suđenje predstavlja perspektivu za dalje napredovanje,
- b) na dan 01.07. tekuće godine, u kojoj se predlaže ne smije biti stariji od 34 godine, ako prvi put dolazi na listu Entitetskih liga
- c) na dan 01.07. tekuće godine, u kojoj se predlaže ne smije biti stariji od 48 godina, ako se već nalazi na listi,
- d) na dan 01.07. tekuće godine, u kojoj se predlaže ne smije biti mlađi od 23 godine za Prve entitetske lige,
- e) da se najmanje dvije sezone nalazio na ligi neposredno nižeg ranga takmičenja i da je kvalitetno sudio najmanje 20 prvenstvenih ili Kup utakmica tog ranga takmičenja, što se dokazuje zapisnicima sa utakmica,
- f) da u toku godine dana prije sastavljanja lista nije više od jedanput ocijenjen negativnom ocjenom i da u tom roku nije više od jedanput upućivan na ponovnu provjeru teoretske i fizičke spremnosti, niti disciplinski kažnjava;
- g) sudija koji prvi put dolazi na listu Premijer lige ne može biti stariji od navršenih 40 godina starosti (A i B lista).

XV MEĐUNARODNE SUDIJE

Član 60.

U skladu sa FIFA Pravilnikom, najkasnije do 01. oktobra tekuće godine, Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH, usvaja listu kandidata za međunarodne sudije za narednu kalendarsku godinu.

Na listu međunarodnih sudija može se staviti Sudija I kategorije koji ispunjava uslove u skladu sa FIFA propisima.

Osim kvalitetnog suđenja, sportskog ponašanja i pridržavanja propisa, suci moraju zadovoljiti : na provjeri teoretskog znanja , tjelesne pripremljenosti, ljekarskog pregleda u skladu sa Pravilnikom o zdravstvenom NS/FS BiH i poznavanja engleskog jezika stepena kojeg traži FIFA/UEFA.

Navedene provjere ne mogu biti starije od šest /6/ mjeseci u odnosu na termin kada se prijedlog dostavlja FIFA-i.

Umjesto FIFA sudije koji u roku od 4 /četiri/ takmičarske godine ne napreduje iz kategorije u višu kategoriju ili iz više spadne u početnu kategoriju, predlaže se novi kandidat koji je po procjeni Komiteta za sudije u datom momentu perspektivniji.

XVI FUTSAL SUDIJE

Član 61.

Sudije koji imaju zvanje I i II kategorije mogu se opredijeliti da sude utakmice futsala.

Sudija koji sudi utakmice Premijer futsal lige BiH, ne može se nalaziti na „A“ listi za suđenje, kao i na listama sudijskog posmatrača ili delegata bilo koje druge lige pod ingerencijom NS/FS BiH.

Sudija se može nalaziti na listama futsal liga do navršenih 50 godina starosti, pod uslovom da ispunjava sve obaveze predviđene pravilnikom.

Član 62.

Bivši FIFA futsal sudije imaju prednost kod sastavljanja liste posmatrača-delegata na utakmicama futsala.

XVII PRESTANAK SUĐENJA

Član 63.

Sudija automatski prestaje suditi u slijedećim slučajevima:

- a) po isteku takmičarske godine u kojoj je navršio 48 godina života,
- b) podnošenjem ostavke,
- c) na osnovu pravosnažne presude suda kojom je osuđen na безусловnu kaznu zatvora dužu od 3 mjeseca,
- d) u slučaju izricanja sankcije isključenja iz nogometne organizacije ili donošenja pravosnažne odluke disciplinskog organa NS/FS BiH za period preko 6 mjeseci za djela koja su suprotna Etičkom kodeksu NS/FS BiH, u slučaju da nije brisan iz Registra disciplinskih kazni NS/FS BiH,
- e) bolest ili povreda trajne prirode,
- f) smrću.

XVIII INSTRUKTORI SUĐENJA

Član 64.

Po prestanku aktivnog suđenja, sudija se na osnovu pismene molbe Komitetu za sudije i suđenje NS/FS BiH može prevesti u status Instruktor suđenja one kategorije koju je postigao suđenjem saveznog stepena takmičenja te može vršiti kontrolu suđenja na rang koji je sudio najmanje tri godine u kontinuitetu kao i niže rangove.

Dužnost iz ovog člana ne može vršiti instruktor, koji se nalazi u Registru disciplinskih kazni NS/FS BiH ili nižih nivoa organizovanja.

Instruktor suđenja po zvanju može biti:

- Instruktor suđenja I kategorije:
 - Mentor za sudije I kategorije
 - Posmatrač suđenja
 - Stručni predavač
- Instruktor suđenja II kategorije:

- Mentor za sudije II kategorije
 - Posmatrač suđenja
 - Stručni predavač
- Instruktor suđenja III kategorije:
 - Posmatrač suđenja

Član Komiteta za sudije i suđenje određenog stepena takmičenja, po prestanku članstva u datom komitetu, može biti uvršten na listu posmatrača suđenja za narednu sezonu, u rang takmičenja na kojem je obavljao dužnost člana Komiteta najmanje četiri godine u kontinuitetu i ukoliko ispunjava i ostale uslove iz ovog Pravilnika, te uz uslov da nije smijenjen iz Komiteta zbog nezadovoljavajućeg rada, a o čemu odluku donosi IO datog saveza.

a) Instruktor suđenja I kategorije

Prevođenje u zvanje Instruktora suđenja I kategorije, a na osnovu pismene molbe kandidata, vrši Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa odjelom za suđenje, ukoliko je kandidat sudija I kategorije sa najmanje 10 (deset) godina aktivnog sudijskog staža i posjeduje najmanje VSS. Pored pomenutih uslova kandidat mora ispunjavati i jedan od slijedećih uslova :

- da je bivši FIFA sudija „A“ lista ili
- da je bivši FIFA sudija „B“ lista minimalno tri godine
- da se nalazio minimalno tri godine na „A“ listi sudija Premijer lige Bosne i Hercegovine.

b) Instruktor suđenja II kategorije

Prevođenje u zvanje Instruktora suđenja II kategorije, a na osnovu pismene molbe kandidata, vrši Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa odjelom za suđenje, ukoliko je kandidat sudija I kategorije sa najmanje 10 (deset) godina aktivnog sudijskog staža i posjeduje najmanje SSS. Pored pomenutih uslova kandidat mora ispunjavati i jedan od slijedećih uslova:

- da je bivši FIFA sudija („A“ ili „B“ lista) ili
- da se nalazio minimalno tri godine na „A“ listi sudija Premijer lige Bosne i Hercegovine ili
- da se nalazio minimalno tri godine na „B“ listi sudija Premijer lige ili „A“ listi sudija prvih entitetskih liga (NS F BiH ili FS RS)

c) Instruktor suđenja III kategorije

Prevođenje u zvanje Instruktora suđenja III kategorije, a na osnovu pismene molbe kandidata, vrši Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa odjelom za suđenje, ukoliko je kandidat sudija I kategorije sa najmanje 10 (deset) godina aktivnog sudijskog staža i posjeduje najmanje SSS. Pored pomenutih uslova kandidat mora ispunjavati i jedan od slijedećih uslova :

- da se nalazio minimalno tri godine na „B“ listi prvih entitetskih liga (NS F BiH ili FS RS)

- te svi kandidati koji zadovoljavaju opšte uslove, a ne zadovoljavaju jedan od uslova iz I i II kategorije
- d) Bivši suci koji ne zadovoljavaju jedan od opštih uslova, a posjeduju I kategoriju sudije najmanje deset godina, isti mogu obavljati dužnost posmatrača suđenja na stepenu koji su sudili najmanje tri godine.

e) Međunarodni Instruktor suđenja

Na listu međunarodnog Instruktora suđenja biće predložen Instruktor I kategorije koji aktivno koristi engleski jezik, te posjeduje VII stepen obrazovanja. Pored pomenutih uslova instruktor mora da ispunjava kriterije koje utvrdi FIFA/UEFA.

Međunarodni instruktor se mora nalaziti minimalno na listama prvih entitetskih liga.

Instruktorima suđenja se prema postignutoj kategoriji izdaje diploma čiju formu i sadržaj određuje Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa odjelom za sudije NS/FS BiH.

Sudije, instruktori suđenja mogu obavljati dužnosti delegata i dužnosti posmatrača suđenja na prvenstvenim i Kup utakmicama, na koje ga odredi nadležna komisija.

Listu instruktora suđenja – posmatrača suđenja za praćenje utakmica Premijer lige BiH predlaže Komitet za sudije NS/FS BiH, a usvaja IO NS/FS BiH.

Prednost pri dolasku na listu Posmatrača suđenja imaju Instruktori više kategorije, te Instruktori koji se ističu u školovanju mladih sudija, stručnom radu na stvaranju, edukaciji i zadržavanju sudijskog kadra.

XIX FUTSAL INSTRUKTORI SUĐENJA

Član 65.

a) Futsal Instruktor suđenja I kategorije

Prevođenje u zvanje Futsal Instruktora suđenja I kategorije, a na osnovu pismene molbe kandidata, vrši Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa odjelom za suđenje, ukoliko je kandidat sudija ili asistent sudija I kategorije sa najmanje 10 (deset) godina aktivnog sudijskog staža i posjeduje najmanje VSS. Pored pomenutih uslova kandidat mora ispunjavati i jedan od slijedećih uslova :

- da je bivši FIFA futsal sudija minimalno tri godine
- da se nalazio minimalno tri godine na listi Futsal sudija Premijer lige BiH

b) Futsal Instruktor suđenja II kategorije

Prevođenje u zvanje Futsal Instruktora suđenja II kategorije, a na osnovu pismene molbe kandidata, vrši Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa odjelom za suđenje, ukoliko je kandidat sudija ili asistent sudija I kategorije sa najmanje 10 (deset) godina

aktivnog sudijskog staža i posjeduje najmanje SSS. Pored pomenutih uslova kandidat mora ispunjavati i jedan od slijedećih uslova:

- da je bivši FIFA sudija minimalno jednu godinu
- da se nalazio minimalno tri godine na listi sudija Premijer futsal lige Bosne i Hercegovine

c) **Futsal Instruktor suđenja III kategorije**

Prevođenje u zvanje Futsal Instruktor suđenja III kategorije, a na osnovu pismene molbe kandidata, vrši Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa odjelom za suđenje, ukoliko je kandidat sudija ili asistent sudija I kategorije sa najmanje 10 (deset) godina aktivnog sudijskog staža i posjeduje najmanje SSS. Pored pomenutih uslova kandidat mora ispunjavati i jedan od slijedećih uslova :

- da se nalazio minimalno dvije godine na listi sudija Premijer futsal lige Bosne i Hercegovine
- te svi kandidati koji zadovoljavaju opšte uslove, a ne zadovoljavaju jedan od uslova iz I i II kategorije

d) **Međunarodni Futsal Instruktor suđenja**

Na listu međunarodnog Instruktor suđenja biće predložen Instruktor I kategorije koji aktivno koristi engleski jezik, te posjeduje VSS. Pored pomenutih uslova instruktor mora da ispunjava kriterije koje utvrdi FIFA/UEFA.

Međunarodni instruktor se mora nalaziti minimalno na listama prvih entitetskih liga.

Instruktorima suđenja se prema postignutoj kategoriji izdaje diploma čiju formu i sadržaj određuje Komitet za sudije i suđenje u saradnji sa odjelom za sudije NS/FS BiH.

Sudije, instruktori suđenja mogu obavljati dužnosti delegata i dužnosti posmatrača suđenja na prvenstvenim i Kup utakmicama, na koje ga odredi nadležna komisija.

Prijedlog liste instruktora suđenja – posmatrača suđenja za praćenje utakmica Premijer lige BiH donosi Komitet za sudije NS/FS BiH, a usvaja IO NS/FS BiH.

Prednost pri dolasku na listu Posmatrača suđenja imaju Instruktori više kategorije, te Instruktori koji se ističu u školovanju mladih sudija, stručnom radu na stvaranju, edukaciji i zadržavanju sudijskog kadra.

Ako na kraju takmičarske godine dvojica ili više posmatrača ima isti učinak tj. nalaze se u istoj grupi uspješnosti, bolji plasman imat će posmatrač sa većom stručnom spremom, posmatrač koji je mlađi te u datom momentu predstavlja perspektivu u radu posmatrača suđenja.

Posmatrač da bi napredovao na veći rang mora biti posljednje dvije godine kontinuirano u I grupi uspješnosti, izuzev ako Komitet procijeni drugačije.

Član 66.

Instruktor suđenja može se uvrstiti na listu posmatrača dva ranga manje od ranga koji je aktivno sudio najmanje tri godine tj. FIFA sudija „A“ liste može se uvrstiti na liste posmatrača prvih entitetskih liga, sudija „A“ liste Premijer lige i FIFA sudija „B“ liste može se uvrstiti na liste posmatrača drugih entitetskih liga dok sudije „B“ liste Premijer lige i sudije entitetskih liga mogu se uvrstiti na kantonalne/županijske/područne lige.

Komitet za sudije i suđenje u skladu sa svojim ovlastima može odobriti uvrštavanje posmatrača na listu jedan rang niže od ranga takmičenja koji je isti sudio najmanje pet /5/ godina u kontinuitetu. Posmatrač koji bude uvršten na listu po ovom osnovu mora imati odgovarajuću stručnu spremu i ostale tražene uslove propisane Pravilnikom o sudijama i suđenju.

XX LISTE SAVEZNOG STEPENA TAKMIČENJA

Član 67.

Na listu Instruktor suđenja ne može se uvrstiti instruktor suđenja:

- koji je, kao aktivni sudija, skinut sa odgovarajuće liste određenog stepena takmičenja zbog težih propusta u suđenju,
- koji nije zadovoljio na provjeri zdravstvene sposobnosti,
- koji je kao sudija ili kao instruktor suđenja, disciplinski kažnjavao više od šest mjeseci i nalazi se u Registru disciplinskih kazni NS/FS BiH ili nižih nivoa organizovanja.

Član 68.

Ovim se reguliše dolazak na listu posmatrača suđenja

- a) na dan 01.07. tekuće godine u kojoj se predlaže ne smije biti mlađi od 40 godina ako prvi put dolazi na listu Entitetske lige. Izuzetno, ako se radi o vrhunskom sudiji koji je bio na listi UEFA-e ili FIFA-e, dobna granica se pomjera na 35 godina.
- b) na dan 01.07. tekuće godine, u kojoj se predlaže ne smije biti stariji od 58 godina, ako se ponovo vraća na listu i da predstavlja perspektivu tj. da je učestvovao u edukaciji i zadržavanju mladih sudaca,
- c) na dan 01.07. tekuće godine, u kojoj se predlaže ne smije biti stariji od 65 godina, ako se već nalazi na listi,
- d) da u toku godine dana prije sastavljanja liste nije upućivan više od jednom na ponovnu provjeru testova iz Pravila nogometne/fudbalske igre te nije imao više od petnaest negativnih bodova.

Liste za posmatrače na određenom stepenu takmičenja, se mogu dopunjavati najboljim posmatračima tj. posmatračima koji se nalaze u prvoj grupi uspješnosti sa liste nižih stepena takmičenja, kao što i najslabije plasirani posmatrači s više liste mogu pasti na niže liste posmatrača suđenja, odnosno na raspolaganje matičnim organizacijama, a o čemu prijedlog donosi nadležni Komitet za sudije FSRS i NSFBiH u saradnji sa Komitetom za sudije i suđenje NS/FS BiH. Takva odluka se dostavlja na usvajanje nadležnom IO. U slučaju

neusvajanja prijedloga od strane IO, nadležni Komitet / Komisija je obavezan da odluku ponovo razmotri uvažavajući sugestije i prijedloge IO, te da sačini i dostavi novi prijedlog na usvajanje nadležnom IO.

Članovi Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH mogu obavljati dužnost posmatrača suđenja na utakmicama PLBiH i ostalih takmičenja, uz uslov da imaju zvanje instruktora suđenja I kategorije, u skladu sa odredbama UEFA Sudijske konvencije. Predsjednik i dva potpredsjednika Komiteta, kao i predsjednik Komisije za sudije FSRS i predsjednik i potpredsjednik Komisije za sudije NSFSBiH ne mogu se nalaziti na listama posmatrača suđenja bilo kojeg stepena takmičenja.

XXI RANGIRANJE I PLASMAN POSMATRAČA SUĐENJA

Član 69.

Ovim se reguliše pravljenje grupa uspješnosti po završetku takmičarske sezone, kao i pisanje izvještaja o kontroli suđenja od strane posmatrača i analiza istih od strane Komiteta za sudije i suđenje.

- Posmatrač suđenja koji prilikom pisanja izvještaja o kontroli suđenja ne ispuni sve rubrike obrasca kontrole, opis ne odgovara datoj ocjeni, a nema korigovanja ocjene ili ako se ocjena koriguje unutar kategorije najviše za 0,3 boda, te Komitet utvrdi propuste u pisanju istih, koji su predviđeni Uputstvom o ocjenjivanju suđenja, posmatrač će biti kažnjen opomenom i jednim negativnim bodom.
- Ukoliko opis kontrole ne odgovara datoj ocjeni i nije po Uputstvu o ocjenjivanju suđenja, a Komitet na osnovu uvida u video zapis vrati posmatraču na korigovanje datu ocjenu (poveća ili smanji) za najmanje 0,4 boda, tj. iz kategorije u kategoriju, te posmatrač koji bude po drugi put kažnjen opomenom, isti će biti sankcionisan nedelegiranjem jednim ciklusom (15 dana) i sa dva negativna boda.
- Ukoliko opis kontrole ne odgovara datoj ocjeni i nije po Uputstvu o ocjenjivanju suđenja, a Komitet na osnovu uvida u video zapis vrati posmatraču na korigovanje datu ocjenu (poveća ili smanji) za najmanje 0,9 bodova, ili posmatrač koji bude po drugi put kažnjen kaznom iz tačke 2, isti će biti sankcionisan nedelegiranjem dva ciklusa (mjesec dana) i sa pet negativnih bodova.
- Ukoliko opis kontrole ne odgovara datoj ocjeni i nije po Uputstvu o ocjenjivanju suđenja, a Komitet na osnovu uvida u video zapis vrati posmatraču na korigovanje datu ocjenu (poveća ili smanji) za više od 0,9 bodova, ili posmatrač koji bude po drugi put kažnjen kaznom iz tačke 3, isti će biti sankcionisan nedelegiranjem (dva mjeseca) i sa pet negativnih bodova
- Ukoliko posmatrač suđenja dva puta ponovi grešku iz prethodnog stava automatski se skida sa liste i o tome se obavještava Izvršni odbor NS/FS BiH pismenim putem uz obrazloženje o kazni, a u duhu PNI.
- Ukoliko posmatrač suđenja ne zadovolji na testovima iz Pravila nogometne/fudbalske igre, isti će biti sankcionisan nedelegiranjem do položenog testa i sa osam negativnih bodova.

- Ukoliko posmatrač suđenja dva puta ponovi grešku iz prethodnog stava automatski se skida sa liste i o tome se obavještava Izvršni odbor NS/FS BiH pismenim putem uz obrazloženje o kazni, a u duhu PNI.

Član 70.

Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH utvrđuje kriterije koji moraju da ispunjavaju instruktori da bi bili stavljeni na listu stručnih predavača.

Kategorizaciju instruktora I, II i III kategorije vrši Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH, najmanje jednom godišnje obavezno prije usvajanja lista posmatrača.

XXII REAKTIVIRANJE

Član 71.

Sudija kome je uvažena ostavka na sudijsko zvanje ili sudija koji je bio pravosnažno osuđen od strane redovnog suda za krivična djela, ili je bio kažnjen odlukom disciplinskog organa NS/FS BiH može podnijeti molbu za vraćanje, ako su prestale posljedice osude izrečene od strane redovnog suda za krivična djela ili kazne izrečene odlukom disciplinskog organa NS/FS BiH.

Po molbi za reaktiviranje odlučuje Komisija za sudije datog kantonalnog / županijskog / područnog saveza.

XXIII NAKNADE TROŠKOVA

Član 72.

Sudije, asistenti sudije i četvrti sudija Premijer lige BiH imaju pravo na naknadu za suđenje utakmice, koju, na prijedlog Komiteta za sudije i suđenje, utvrđuje Izvršni odbor NS/FS BiH, za ostale stepene takmičenja nadležni savezi.

Kad sudija sudi utakmicu izvan mjesta svog stanovanja, pored naknade naplaćuje dnevnicu i putne troškove, prema odgovarajućem troškovniku. Ukoliko sudi utakmicu nogometnog KUP-a BiH klubova različitog ranga, naplaćuje se naknada prema stepenu takmičenja kluba domaćina.

Za suđenje prijateljskih utakmica različitog ranga takmičenja naknadu propisuje nadležni savez.

Član 73.

Sudija koji naplati veće troškove ili naknadu nego što ima pravo po troškovniku učinio je povredu Disciplinskog pravilnika NS/FS BiH i obavezan je da uvećane troškove vrati klubu od kojeg ih je naplatio, a podliježe i disciplinskoj odgovornosti.

Član 74.

Ispitivačima i predavačima za obavljanje stručnih poslova kao što su ispiti, provjera teorijske i fizičke spremnosti, stručnim referentima i dr. pripada odgovarajuća naknada, a ako vrše ovu dužnost van svog mjesta boravka, dnevnice i putni troškovi prema odluci nadležnog organa.

XXIV REKLAMIRANJE SPONZORA

Član 75.

U takmičenjima koja interno organizuje Savez, može se odobriti reklamiranje sponzora na majicama koje nose službena lica na utakmici. Strogo je zabranjeno svako reklamiranje proizvoda koji se odnose na duhan, igre na sreću, kladionice te alkoholnih pića, kao i svi slogani političke, rasističke i vjerske prirode.

Prednji dio majice je rezervisan za službene oznake (bedževe) i amblem NS/F S BiH i mora biti čista od svih vrsta reklama. Dozvoljene su reklame na rukavima, okovratniku ili na leđima.

Reklamiranje sponzora na majicama službenih lica utakmice biće dozvoljeno samo ukoliko ne stvara sukob interesa sa reklamom koju nosi bilo koji od dva tima koja učestvuju u igri.

Ugovor o reklamiranju sklapa Savez ako nema sukoba interesa sa zvaničnim sponzorima datog Saveza. U slučaju takvog sukoba, službena lica utakmice ne smiju nositi nikakve reklame sponzora.

Prihod od ugovora za reklamiranje sponzora treba biti reinvestiran u stavke koje se odnose na suđenje.

XXV FUNKCIONERI, TRENERI I AKTIVNI IGRAČI

Član 76.

Sudija kao i instruktor suđenja angažovan u nogometnom klubu kao nogometni radnik bilo profesionalno ili amaterski ne može vršiti funkciju na utakmicama svog i ostalih klubova u odnosnoj takmičarskoj kategoriji.

Sudija kao i instruktor suđenja koji vrši dužnost trenera može obavljati sudijsku dužnost za vrijeme dok je trener, u rangu takmičenja u kojem ne učestvuje klub u kojem obavlja funkciju trenera.

Sudija kao i instruktor suđenja može biti kandidat za zakonodavne i izvršne organe na onom stepenu na kojem se nalazi na listi ali u slučaju izbora i prihvatanja funkcije, prestaje mu položaj sudije i instruktora suđenja na tom stepenu takmičenja.

Aktivni igrači mogu polagati ispit za nogometnog sudiju, ali ne mogu suditi utakmice onih takmičarskih grupa u kojima se takmiče ekipe njegovog kluba.

Sudije ili instruktori suđenja koji se nalaze na listama svih rangova ne smiju biti zaposleni u sportskim kladionicama niti koristiti usluge bilo koje vrste, u protivnom će biti suspendovani i prosljeđeni nadležnoj disciplinskoj komisiji.

U istom rangu takmičenja – ligi ne mogu se nalaziti sudija, posmatrač suđenja, član Komiteta za sudije, mentor, delegat koji su u bliskim rodbinskim vezama (krvna/tazbinska veza), a koje mogu imati uticaja na napredovanje ili zadržavanje na listi ostalog sudijskog kadra kao i na regularnost takmičenja.

Bliskim srođnicima u smislu prethodnog stava smatraju se:

1. Srođnici u pravoj liniji krvnog srodstva bez ograničenja,
2. Srođnici u pobočnoj liniji zaključno sa trećim stepenom,
3. Srođnici u prvom stepenu tazbinskog srodstva.

XXVI PRELAZNE ODREDBE

Član 77.

Ukoliko je kandidat podnio zahtjev za ostvarivanje prava prije stupanja na snagu ovog Pravilnika, ima pravo da ostvaruje svoja statusna prava po ranijem Pravilniku.

Sudije ili instruktori suđenja koji su stekli zvanje kantonalni/županijski/područni po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog Pravilnika, stiču zvanje sudija III kategorije ili instruktor suđenja III kategorije.

XXVII ZAVRŠNE ODREDBE

Član 78.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se osam dana od objave u Službenom glasniku NS/FS BiH «Nogomet/Fudbal BiH».

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaju važiti svi ranije doneseni propisi i pravilnici koji su regulisali ovu problematiku, te se do sada korišteni propisi na svim nivoima i pravilnici moraju prilagoditi sa ovim Pravilnikom.

Član 79.

Stečena zvanja sudija i instruktora suđenja na području NS/FS BiH do stupanja na snagu ovog Pravilnika obavezno se usklađuju sa zvanjima i kategorijama iz ovog Pravilnika.

Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH će obavezno uskladiti nazive stečenih zvanja sa zvanjima saveznih sudija i instruktora suđenja, Komiteti za sudije entitetskih saveza za zvanja entitetskih sudija i instruktora suđenja, a Komiteti za sudije kantonalnih/županijskih/područnih saveza za zvanje kantonalnih/županijskih/područnih sudija, a ona ne mogu biti niža od već stečenih.

Član 80.

Komiteta za sudije i suđenje NS/FS BiH daje uputstva za primjenu odredaba ovog Pravilnika, a sva sporna pitanja koja nisu predviđena ovim Pravilnikom rješava Izvršni odbor NS/FS BiH, po ovlaštenju Izvršnog odbora NS/FS BiH, tj. Komitet za sudije i suđenje NS/FS BiH.

PREDSJEDNIK

Vico ZELJKOVIĆ